

08.10.2019

Asia/6

§ 236

Sosiaali- ja terveyslautakunnan esitys kaupunginhallitukselle Toivolanmäen perheryhmäkodin sopimuksen muuttamiseksi sekä sopimuksen hyväksymiseksi palvelujen kehittämiseksi kansainvälistä suojelua saaville henkilöille

HEL 2019-009903 T 02 05 01 01

Esitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta esitti kaupunginhallitukselle Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ja Helsingin kaupungin välisen Toivolanmäen perheryhmäkodin sopimuksen muuttamisen hyväksymistä sekä sopimuksen hyväksymistä sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kehittämiseksi kansainvälistä suojelua saaville henkilöille.

Sosiaali- ja terveyslautakunta esitti samalla, että kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunginkanslian sopimaan perheryhmäkoti paikkojen määrän palauttamisesta enintään 35 paikkaan Toivolanmäen perheryhmäkodissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Palvelujen kehittäminen tehostaa ja tukee erityistä tukea tarvitsevien helsinkiläisten nuorten ja perheiden kotoutumista, osallisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Lisäksi kehitettävät toiminnot tukevat toisiaan samalla kun niiden saatavuutta voidaan kustannustehokkaasti kohdentaa asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Toimintojen sijoittuminen perheryhmäkodin yhteyteen mahdollistaa osaamisen kehittämisen ja perheryhmäkotitoiminnan joustavan laajentumisen, mikäli perheryhmäkodin paikkoja tulee lisätä alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten määrän lisääntyessä.

Käsittely

Etelän aikuissosiaalityön päällikkö Sari Karisto oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystä siten, että esittelijän perustelujen viimeinen kappale muutettiin kuulumaan seuraavasti: "Valtio korvaa kustannukset täysimääräisesti Helsingille. Edellä kuvatut muutokset eivät lisää vuotuisia kustannuksia."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Palvelukuvaus nuoren tuetun asumisen palvelu
- 2 Palvelukuvaus sosiaalinen kuntoutus perheille
- 3 Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys kustannusten koostumuksesta ja rakenteesta
- 4 Sopimus Perheryhmäkoti Toivolanmäki Helsinki
- 5 Sopimus Toivolanmäen uusista toiminnoista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Etelän aikuissosiaalityön päällikkö Sari Karisto on kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Taustaa

Helsingin kaupunginhallitus päätti 19.9.2016 § 815 muuttaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tekemäänsä Helsingin kaupungin ja valtion välistä kuntaan osoittamista koskevaa avointa sopimusta (kaupunginhallitus 16.6.2014 § 698) siten, että sopimukseen lisätään 75 kuntapaikan kiintiö alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille turvapaikanhakijoille. Kaupunginhallitus oikeutti kaupunginkanslian tekemään sopimuksen valtion kanssa sekä sosiaali- ja terveystoimialan (nyk. sosiaali- ja terveystoimiala) tekemään sopimukset valittujen palveluntuottajien kanssa edellä mainitun sopimuksen pohjalta. Kiintiöpakolaisten sekä haavoittuvassa asemassa olevien tiluupaikanhakijoiden osalta kaupunginhallitus päätti jatkaa mainittua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Helsingin kaupungin välistä avointa sopimusta, jossa kaupunki laskuttaa kotouttamispalveluista koituvat kulut jälkikäteen valtiolta oleskeluluvan saaneiden ja Helsinkiin muuttaneiden reaalisen toteuman mukaisesti.

Sopimus alaikäisten oleskeluluvan saaneiden lasten ja nuorten vastaanotosta perheryhmäkotiin

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 27 §:n mukaan ilman huoltajaa olevan lapsen tai nuoren hoiva, huolenpito ja kasvatus järjestetään perheryhmäkodissa tai tuetun perhesijoituksen avulla taik-

08.10.2019

ka muuten tarkoituksenmukaisella tavalla. Lain 28 §:n mukaan kunta voi perustaa lapsille ja nuorille tarkoitettun perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön. Kunta sopii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön perustamisesta, lasten ja nuorten sijoittamisesta näihin yksiköihin, kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä sekä toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Alaikäisten ilman huoltajaa saapuneiden lasten ja nuorten vastaanotosta perheryhmäkotiin on tehty erillinen toistaiseksi voimassa oleva sopimus 27.4.2016. Sopimuksen mukaan perheryhmäkoti järjestää pitkäaikaisen asumisen palvelut 35 lapselle tai nuorelle. Sopimuksen mukaan sopimusta voidaan tarkistaa, jos on tarpeen sopia perheryhmäkodin laajentamisesta tai supistamisesta.

Alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneiden turvapaikanhakijalasten määrä on merkittävästi vähentynyt vuodesta 2015 ja sen johdosta uusien oleskeluluvan saaneiden lasten ja nuorten määrä on myös pienentynyt. Aivan viime kuukausina yksintulleita alaikäisiä turvapaikanhakijoita on alkanut saapua kuitenkin enemmän. Kesäkuussa yksintulleita alaikäisiä saapui viisi, heinäkuussa kahdeksan ja elokuussa 15. Syyskuussa (11.9.2019 mennessä) on saapunut jo kuusi yksintullutta alaikäistä. Uudenmaan ELY-keskuksen kesäkuussa 2019 tekemän arvion mukaan tarvittavien perheryhmäkoti paikkojen määrä 1.1.2020 alkaen olisi 18 paikkaa, jonka perusteella esitetään sopimuksen paikkamäärän muuttamista 35 paikasta 18 paikkaan. Alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneiden lasten määrän kasvaessa voi olla tarpeen palauttaa Toivolanmäen paikkaluku enintään 35 paikkaan.

Uuden paikkaluvun mukainen tarvittava hoito- ja kasvatushenkilöstön määrä Toivolanmäen perheryhmäkodissa olisi jatkossa 21 nykyisen 35 sijaan. Perheryhmäkodin kokonaishenkilöstömäärä johtaja ja osa-aikainen toimistosihteeri mukaan luettuna olisi 22,5 työntekijää. Perheryhmäkodin paikkojen määrän vähentymisestä seuraa valtion kunnalle korvaamien kustannusten vähenemistä. Toivolanmäen perheryhmäkodin paikkamäärien vähentämisestä seuraavia yhteistoimintalain mukaisia henkilöstön kuulemisia ei voida toteuttaa ennen kaupunginhallituksen päätöstä sopimusmuutoksesta.

Muuna sopimusmuutoksena esitetään luopumista vuosittaiseen talousarvioon perustuvista kuukausittaisista ennakoista. Muutos vähentää tarpeetonta hallinnollista työtä. Ennakoista luopumisen ei ole arvioitu aiheuttavan haittaa kaupungille, kun toteutuneet toiminnan kustannukset korvataan kaupungille puolivuositain annettavan selvityksen perusteella. Lisäksi sopimuksessa sovitaan toiminnan kustannuksista annet-

tavan arvion ja seuraavan vuoden toimintasuunnitelman toimittamisesta ELY-keskukselle vuosittain joulukuun loppuun mennessä.

Uusien palvelujen kehittämistä koskeva sopimusluonnos

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 6 §:n mukaan kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. Lain 26 §:n mukaan kotoutumista edistävinä ja tukevinä toimenpiteinä ja palveluina voidaan järjestää esimerkiksi erityisiä toimenpiteitä tarvitsevan palveluja ja tukitoimia. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 13 §:n mukaan kunnan on järjestettävä tarvittavassa laajuudessa lapsen terveyden ja kehityksen kannalta välttämättömät sosiaalipalvelut. Palvelujen on tuettava vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä. Lisäksi sosiaalihuoltoa toteutettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden edun toteutumiseen.

Toivolannmäen perheryhmäkodin yhteydessä toteutettavilla uusilla toiminnoilla on tarkoituksenaan kehittää palveluja kansainvälistä suojelua saaville helsinkiläisille nuorille ja perheille heidän palvelutarpeisiinsa vastaamiseksi. Kotiin annettavia tuetun asumisen palveluja tarjotaan kotoutumislain mukaisille jälkihuolto- ja nuorille, joille itsenäinen asuminen sosiaaliohjauksen tuella ei ole riittävää, sekä määräaikaista tukiasumista nuorille, jotka tarvitsevat erityistä tukea esimerkiksi asunnottomuuden, päihde- tai mielenterveysongelmien vuoksi kunnes asuminen tai tuetut palvelut kyetään järjestämään pidempikestoisesti. Näin pyritään ehkäisemään nuorten koulutukseen osallistumisen keskeytymistä ja tukemaan itsenäistymistä. Toisena kohderyhmänä ovat erityistä tukea tarvitsevat perheet (esimerkiksi perheenyhdistämisperheet, yksinhuoltajat, turvakodista arkielämään palaavat perheet sekä perheet, joissa lapsilla on erityistarpeita). Perheen saaman tuen uusia malleja on tarpeen kehittää perhetyönä ja sosiaalisena kuntoutuksena järjestettävien toimenpitein. Perheenjäsenten saapuminen uuteen maahan voi olla perheenyhdistämistä hakeneelle henkilölle, etenkin silloin kun kyseessä on alaikäinen ilman huoltajaa saapunut nuori, myös kuormittava ajanjakso ja sopeutuminen uuteen tilanteeseen pitkän erossa asumisen jälkeen vaatii kaikilta perheenjäseniltä voimavaroja.

Palvelut järjestetään perheryhmäkodin yhteydessä ja niiden järjestämiseksi on esitetty perheryhmäkodin käytössä olevien tilojen lisäksi kunnan työntekijän palkkakustannusten korvaamista. Palveluja voidaan järjestää päivämuotoisina tai ympärivuorokautisina ja tavoitteena on tukea nuoren ja perheen arkielämän vakiintumista.

08.10.2019

Asia/6

Kehitettävistä toiminnoista ja palveluista solmitaan sopimus erityiskustannusten korvaamiseksi vuodeksi 2020. Toimintojen kehittämistä saadun kokemuksen perusteella tarve sopimuksen jatkamiseksi arvioidaan kesällä 2020. Arvioinnissa huomioidaan kehitettävien palvelujen käyttöaste, riittävyys ja kustannustehokkuus, onnistuminen asiakkaiden tarpeisiin vastaamisessa, yhteistyön toimivuus eri toimijoiden kesken ja erityiskustannuskorvausten hakemisen sujuvoituminen.

Edellä kuvatut muutokset eivät lisää vuotuisia kustannuksia ja valtio korvaa ne täysimääräisesti.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Palvelukuvaus nuoren tuetun asumisen palvelu
- 2 Palvelukuvaus sosiaalinen kuntoutus perheille
- 3 Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys kustannusten koostumuksesta ja rakenteesta
- 4 Sopimus Perheryhmäkoti Toivolanmäki Helsinki
- 5 Sopimus Toivolanmäen uusista toiminnoista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano